



Ayurvedidya

A publication of Rashtriya Shikshan Mandal

आयुर्विद्या

Learn about Life



Editor
Shrikant Wagh

Managing Editor
Apoorva Sangoram

पृष्ठे : ३६ मूल्य : ₹ ५०/-

Vol. 89 (No. 11) April 2026

1

Ayurvedidya Masik (ISSN-0378-6463)



आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

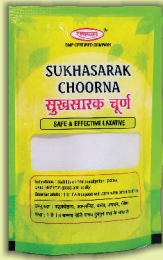


सिकोरा :

लहान मुलांच्या सर्व प्रकारच्या खोकल्यावर उपयुक्त,
ढास कमी करून कफ पातळ करण्यासाठी मदत करते.

रजःप्रवर्तनी वटी :

कष्टार्तव, अनार्तव, स्त्रियांमधील मासिक पाळी
नियमित व सुसह्य होण्यासाठी.



सुखसारक चूर्ण :

सुखविरेचनासाठी, मलबद्धतेमध्ये उपयुक्त,
गॅसेस आणि अम्लपित्त यामध्येही उपयुक्त.

कुटज पर्पटी वटी :

अतिसार (जुलाब), शौचावाटे आव पडणे यात उपयोगी.



शास्त्रोक्त व पेटेंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाऊंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727

CONTENTS

- **Editorial : Sleep as an *Upastambha*** 5
- Shrikant Wagh
- **Review : The role of *Tamra* (Copper) in *Srotas Vigyana* and its availability in Ayurvedic Compounds** 7
- Ashwini Bodade, Indira Ujagare
- **Review : Copper (Cu): Current Perspective** 13
- Arvind Limaye
- **Review : A Conceptual Review of *Majja Dhatu*** 17
- Nandkishor Magar, Minakshi Randive
- **Concept Paper: *Ati Chintan* and Skin Disorders : A *Rasavaha Srotas* Centric Review** 21
- Ruchika Waghmare, Taranoom Patel
- **From previous volumes : Experience-based Emergency Treatment in Ayurved** 24
- D. D. Joshi - Free translation : Sarika Chopde
- **Report : National Seminar on Pharmacovigilance and ADR reporting in Ayush Systems** 28
- Apoorva Sangoram
- **अहवाल : कै. कृ. ना. भिडे आयुर्वेद संस्थेत डायग्नोस्टिक सेंटर व तज्ञ दंत चिकित्सा सुविधा उपक्रमाचे उद्घाटन** 29
- मंदार रानडे
- **अहवाल : कै. वै. पु. ग. नानल राष्ट्रीय स्तरावरील आंतर वैद्यकीय महाविद्यालय स्पर्धा २०२६** 30
- मंजिरी देशपांडे
- **अभिनंदन : प्रा. डॉ. संगिता साळवी टिळक आयुर्वेद महाविद्यालयाच्या प्राचार्यपदी** 32
- **Declaration of ownership** 32
- **Guidelines for Authors** 33

EDITORS

Shrikant Wagh
Editor

Apoorva Sangoram
Managing Editor

Rashtriya Shikshan Mandal
AYURVIDYA MASIK SAMITI
2025 -2030

Bhalchandra Bhagwat
President

Shrikant Wagh
Editor

Apoorva Sangoram
Secretary

Mukund Sangoram
Member

Abhaychandra Inamdar
Member

Nandkishor Borse
Member

Sangeeta Salvi
Member

Mihir Hajarnavis
Member

Sadanand Deshpande
Member

Sarika Chopde
Member

Aishwarya Ranade
Member

Rashtriya Shikshan Mandal
GOVERNING COUNCIL
2025 -2030

Bhalchandra Bhagwat
President

Atul Kapadi
Vice President

Rajendra Huparikar
Secretary

Prakash Kulkarni
Treasurer

Vijay Doiphode
Member

Dilip Puranik
Member

Mukund Sangoram
Member

Abhyachandra Inamdar
Member

Mandar Ranade
Member

Shrikant Patil
Member

Sangeeta Salvi
Member (Ex-officio)

"AYURVIDYA" Magazine is printed at 50/7/A, Dhayari - Narhe Road, Narhe Gaon,
Tal. - Haveli, Pune - 41 and Published at 583/2, Rasta Peth, Pune 11.

By **Dr. Bhalchandra Bhagwat** on behalf of Rashtriya Shikshan Mandal, 25, Karve Road, Pune 4.

Disclaimer : The views and opinions expressed in the articles are entirely those of respective authors and do not reflect the views of Ayurvedya Masik or Rashtriya Shikshan Mandal.

All legal matters are subject to Pune Division only.



आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...



कुंभजतु :

शरीरातील चरबीचे नियंत्रण करण्यासाठी उपयोगी.

वर्माल :

लहान मुलांमधील जंत, अजीर्ण, अन्नपचन व्यवस्थित न होणे अशा तक्रारींवर उपयुक्त, जंत होण्याची प्रवृत्ती नष्ट होते, मोठ्या माणसांमध्येही वरील कारणांसाठी उपयुक्त.



रक्तवर्धक अवलेह :

रक्ताल्पता, दौर्बल्या यामधे उपयुक्त.
बल्य रसायन, धातूवर्धक म्हणून उपयुक्त.

च्यवनप्राशावलेह :

उत्तम रसायन, संपूर्ण शरीराला बल देणारे, तारुण्य टिकवणारे, प्रतिकार शक्ती वाढविणारे, वारंवार होणारे श्वसनाचे आजार, सर्व वयातील व्यक्तींसाठी उपयुक्त औषध.



शास्त्रोक्त व पेटेंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाऊंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727



Registered : Posting at PSO, Pune GPO - 411001

Posted & Published on 10 / 04 / 2026

RNI Registration No. MAH MAR - M / 1968 / 14635

This magazine is printed at Unique Offset, 50/7/A, Dhayari-Narhe Road, Narhe Gaon, Tal. Haveli, Pune-41 by Dinesh Dhadphale and published at 583/2, Rasta Peth, Pune - 11 by Dr. B. K. Bhagwat on behalf of Rashtriya Shikahan Mandal, 25, Karve Road, Pune - 4. Editor : Shrikant Wagh



आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

प्रशम टॅबलेट :

प्रशम आसवारिष्ठ : (सर्पगंधायुक्त)

मानसिक संतुलन ठेवणारे, निद्रा आणण्यास उपयुक्त, मन शांत ठेवण्यास उपयुक्त.

फोर्टेक्स फॉर्टिफाईड :

पुरुषांमधे कामोद्दीपन करणारे उत्तम औषध, उत्तम बल देणारे, जननेंद्रियाच्या स्नायूंची ताकद वाढविणारे व टिकवून ठेवणारे, शुक्रस्तंभक.

प्रभाकर वटी :

हृदयासंबंधी रोगांवर इतर औषधांसोबत उपयुक्त.



शास्त्रोक्त व पेटेंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाऊंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727